

**VAXHOLMS
STAD**

Hållbarhetsredovisning 2021

Foto: Daniel Ek

Behandlad av Kommunfullmäktige XX dnr KS 2022/42.109

Post: 185 83 Vaxholm
Besök: Eriksövägen 27

Telefon: 08-541 708 00
Fax: 08-541 331 74

E-post: kansliet@vaxholm.se
Webb: www.vaxholm.se

Org nr: 212000-2908
Plusgiro: 5302-9435

Innehåll

1. Inledning	4
1.1 Varför hållbarhetsredovisa?	4
2. Hållbarhetsåret 2021	4
2.1 Strategiskt övergripande hållbarhetsarbete	4
2.2 Politiska prioriteringar	5
2.3 Var står vi idag?	5
2.4 Beskrivning av arbetet kopplat till respektive globalt mål	6
Hälsa och välbefinnande	7
God utbildning för alla	9
Jämställdhet	11
Hållbar energi för alla	12
Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	13
Minskad ojämlikhet	15
Hållbara städer och samhällen	16
Hållbar konsumtion och produktion	17
Bekämpa klimatförändringarna	19
Hav och marina resurser	21
Ekosystem och biologisk mångfald	23
Fredliga och inkluderande samhällen	25
3. Framåtblick 2022	26
3.1 Hur går vi vidare mot ett hållbart samhälle?	26
4. Indikatorer kopplat till de globala målen	26

"Cherish the natural world, because you are a part of it and you depend on it"

Sir David Attenborough

Nya kliv mot en hållbar framtid

Du håller årets hållbarhetsredovisning i din hand och jag hoppas att den väcker nyfikenhet, stolthet och en vilja att vara med i utvecklingen framåt för ett hållbart Vaxholm. För att världen ska klara de globala hållbarhetsmålen så måste en stor del av arbetet ske lokalt. Allt börjar där vi står och mycket har skett under det senaste året.

Några saker som jag särskilt vill lyfta fram;

Vi har beslutat om att bygga ett nytt reningsverk tillsammans med Österåkers kommun där vi söker efter den senaste tekniken för bättre rening, färre transporter och mindre klimatpåverkan. Vi har antagit en ny energiplan med mål om ökad andel förnybart, effektiv energianvändning, minskad klimatpåverkan och trygg energiförsörjning.

Vårt arbete för en jämställd stad har fördjupats. Vi har infört könsuppdelad statistik för att se skillnader och kunna göra något åt dem, kompetensutvecklat tjänstepersoner, genomfört workshops med politiker och förvaltningschefer, uppmärksammat mäns våld mot kvinnor i media och digitalt med tydliga kontaktuppgifter för den som blir utsatt och den som utsätter.

Vi har utvecklat vårt samarbete med polisen för att fortsatt arbeta för ett tryggt Vaxholm för alla och vi har antagit en hållbarhetsstrategi som beskriver hur vi lokalt kan arbeta med tolv av de sjutton globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Det här är några axplock från året som gått. Alla åtgärder och allt vårt arbete görs med en god ekonomi som grund, alltså det tredje benet för ett hållbart samhälle.

Varsågod att läsa, inspireras och bidra till en fortsatt hållbar väg framåt för Vaxholm!

Malin Forsbrand (c)

Kommunstyrelsens ordförande

1. Inledning

Detta är Vaxholms stads hållbarhetsredovisning. Vårt hållbarhetsarbete är under ständig utveckling och vi arbetar hela tiden med förbättringar som skall leda till att stärka människors möjlighet att göra mer hållbara val. För att nå målen krävs en omställning av staden, samtidigt som människors beteende behöver förändras. Vi har valt att göra redovisningen så enkel som möjligt för att våra medborgare och andra intressenter ska få en övergripande inblick i hur vi arbetar.

1.1 Varför hållbarhetsredovisa?

Vaxholms hållbarhetsredovisning kompletterar stadens årsbokslut, som en separat del. Vi har redovisat stadens hållbarhetsarbete sedan 2014. Redovisningen utgör ett led i ett systematiskt arbete med styrning mot ett attraktivt och hållbart Vaxholm. Avsikten med rapporten är att fler ska kunna ta del av vad som genomförts, vart vi står idag och vilka utmaningar vi står inför i arbetet med social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. För bolag av en viss storlek är det lagstiftat att en hållbarhetsredovisning ska göras, men för offentlig verksamhet är det frivilligt. Det finns därför ingen tydlig vägledning för hur kommunerna ska hållbarhetsrapportera.

Vaxholms stad har en betydande roll i arbetet med att visa vägen mot hållbar utveckling lokalt. Genom våra demokratiska processer och uppdrag kan vi skapa engagemang, få genomslag och åstadkomma förändring i arbetet. Kommunen är en viktig part i genomförandet inom bland annat omsorg, skola och samhällsplanering. Vaxholms stad ska implementera målen och Agenda 2030 i alla stadens verksamheter enligt politiskt beslut KS 2017-10-26/§ 114 och en hållbarhetsstrategi har tagits fram under 2020/2021. Den anger riktningen och vilka strategiska åtgärder som ska prioriteras fram till 2030, baserat på agendans mål och delmål.

2. Hållbarhetsåret 2021

2.1 Strategiskt övergripande hållbarhetsarbete

Hållbarhetsenheten har under året fortsatt att utveckla strukturer och arbetssätt för att uppnå ett kvalitativt hållbarhetsarbete i hela organisationen. Enheten är en resurs och ett stöd i hållbarhetsarbetet och deltar i genomförandet av aktiviteter, kampanjer samt ansöker om bidrag för att göra utredningar och ta fram kunskapsunderlag. Enheten samordnar uppföljningen och ansvarar för hållbarhetsredovisningen.

Inom hållbarhetsredovisningen används begreppet intressenter. För att kommunens verksamheter ska bedrivas hållbart, är engagerade och medvetna medarbetare en viktig förutsättning. Andra betydelsefulla intressenter är politiken, myndigheter, näringsliv och våra kommuninvånare.

Antagen hållbarhetsstrategi 2021–2030

Uppdraget att ta fram en hållbarhetsstrategi för åren 2021–2030 slutfördes och beslutades av kommunfullmäktige 2021-06-14 § 46. Strategin beskriver vilka av de globala målen och delmålen som är relevanta för Vaxholms stad samt prioriterade åtgärder för att bidra till målen.

Hållbarhetsstrategin ska vara ett verktyg för att planera och prioritera arbetet med ekologisk, ekonomiskt och social hållbarhet i kommunens verksamheter och i hela kommunen.

Projektet Glokala Sverige

Vaxholm har, som en av 181 kommuner och regioner, deltagit i det nationella projektet Glokala Sverige även under 2021. Projektet drivs av FN-förbundet i samverkan med SKR med syfte att utbilda, engagera och ytterligare stärka upp arbetet för att uppnå de globala hållbarhetsmålen, Agenda 2030.

Agenda 2030 i stadens mål och resultatstyrning

Agenda 2030 är integrerat i stadens verksamhetsstyrning genom att länka nämndernas mål och indikatorer till de globala målen. Syftet är dels att följa upp och synliggöra stadens hållbarhetsarbete, ta fram relevanta nyckeltal att följa över tid samt möjliggöra en analys av hur arbetet ska prioriteras och vilka åtgärder som behöver vidtas för att vi ska närma oss målen. Det ska underlätta uppföljningen av Hållbarhetsstrategin 2021–2030 samt underliggande styrdokument såsom energiplan, avfallsplan och blåplan.

2.2 Politiska prioriteringar

Det politiska minoritetsstyret har tagit fram en vision och ett politiskt program som anger viljeriktning och prioriteringar för staden 2020–2022. Här lyfts några valda delar från programmet som visar på vad som prioriteras politiskt i den närmaste framtiden och med koppling till hållbarhet.

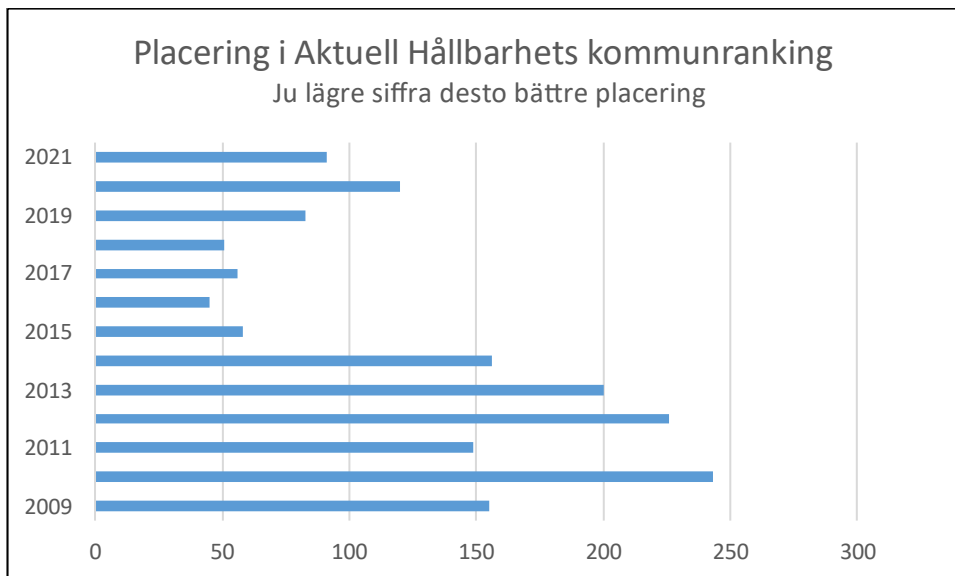
- Här ska vi kunna leva och arbeta i trygghet, med god hälsa, service och inflytande. God ekonomi är centralt för ett hållbart Vaxholm.
- Jämställdhet, jämlikhet och barnperspektiv ska genomsyra all verksamhet, fler ska ha möjlighet att arbeta i Vaxholm och vi ska erbjuda god omsorg och stimulerande verksamheter. Staden blir bättre och demokratin stärks när fler är delaktiga.
- Det ska vara enkelt att leva miljöriktigt och sunt och Vaxholm ska ligga i framkant i klimatarbetet och leva upp till den globala klimatöverenskommelsen, maximalt 1.5 grads temperaturökning.
- Cykel- och promenadstaden Vaxholm ska utvecklas, fler gångfartsområden ska införas, bättre cykelstråk och fler cykelparkeringar med tak.
- Stadens egna fastigheter ska försörjas av förnybar energi, att nyttja solenergi ska prövas.
- Fordon i kommunens verksamheter ska vara miljöklassade. Vid nyanskaffning ska i första hand elfordon köpas in.
- All mat som erbjuds i våra verksamheter ska tillagas lokalt och leva upp till krav på god miljö- och djuromsorg, vara klimatsmart och antibiotikafritt. Andelen matsvinn ska minska.
- Samtliga skolverksamheter ska leva upp till Håll Sverige Rents program grön flagg.
- Det ska vara nära och enkelt att återvinna.
- Det ska vara lätt att pendla till och från sysselsättning och bostad inom kommunen och till och från Vaxholm.
- Våra grönområden ska förädlas och bidra till biologisk mångfald.

2.3 Var står vi idag?

Aktuell hållbarhets kommunranking

I 2021 års kommunranking placerade sig Vaxholms stad på plats 91 jämfört med plats 120 året innan. Det är tidningen Aktuell Hållbarhet som årligen tar fram ett antal frågor och nyckeltal med syftet att jämföra kommunernas arbete inom miljö, klimat och hållbarhet. En del frågor återkommer under flera år, ett antal nya frågeställningar kommer till. Resultaten är därför inte direkt jämförbara mellan åren. Det är ändå ett sätt att visa bredden i kommunernas miljöarbete och vilka frågor som är aktuella.

Några områden som kommunen behöver förbättra utifrån undersökningens frågor är till exempel ett tydligare arbete med återbruk, miljökrav i byggnation och samarbete med näringslivet.

Fig. 4 Aktuell Hållbarhets årliga ranking av kommunernas hållbarhetsarbete, Vaxholms resultat. Ju lägre siffra desto bättre placering.

2.4 Beskrivning av arbetet kopplat till respektive globalt mål

Här följer ett urval av resultat och åtgärder som har sorterats in under de globala mål som kommunen har valt att arbeta med. I årets hållbarhetsredovisning lyfter vi några plus och minus samt gör en bedömning av hur vi ligger till inom respektive mål. Det ska ses som en bedömning av årets arbete, en lokal uppföljning och en jämförelse över tid. Syftet är att peka på de mål som vi behöver prioritera i det fortsatta arbetet. Samtidigt är förändringarna inom vissa mål långsamma och kommunen har inte fullt ut rådighet över utvecklingen.

Hälsa och välbefinnande

Hälsan påverkas av människors livsvillkor, levnadsvanor, de förhållanden som råder vid uppväxten samt de system som finns att tillgå vid ohälsa och sjukdom. Totalt sett mår många allt bättre, men ojämlikheten i hälsa består och har i vissa fall ökat mellan olika socioekonomiska grupper.

Bra upplevd hälsa

Enligt undersökningen *Hälsa på lika villkor 2021*, skattar 82% av männen och 73% av kvinnorna sin hälsa som "bra" eller "mycket bra" på frågan "Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd?". Skillnaden mellan män och kvinnor är större i Vaxholm än i riket (75% vs 71%).

Arbete med öka psykisk hälsa

Under året har det skett satsningar för förbättrad psykisk hälsa. Några av insatserna som genomförts med framgång under året är; utökat stöd till Kronängsskolan för ungdomspedagog, förbättrad samverkan mellan förvaltningarna angående barn man oroar sig för, fördjupningsstudie bland unga i Vaxholm kring psykisk ohälsa, filmer till ungdomar och föräldrar om lokalt stöd, informationsfilm om socialförvaltningens arbete samt resurshund med fokus på elever med skolfrånvaro. Insatserna är finansierade med statsbidrag genom *Uppdrag Psykisk Hälsa*, en överenskommelse mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Staden prioriterade under 2021 insatser som skulle ge effekt och innebar ett mervärde utöver pågående kärnverksamhet.

Meningsfull och aktiv fritid

I kommunen finns goda förutsättningar för en aktiv fritid i våra natur- och rekreationsområden och genom vårt föreningsliv. Många unga deltar i ledarledda aktiviteter. Ungdomsgården hade under mars-december totalt 909 besök. Från jan-mars var gården stängd eller hade restriktioner. Sedan ungdomsgården öppnade efter pandemin så har fredagarna varit väldigt populära vilket kan tolkas som att ungdomarna har saknat någonstans att vara på. Kostnadsfria aktiviteter erbjuds i samverkan med lokala föreningar och företag under samtliga skollov. Majoriteten av aktiviteterna var fullbokade och väldigt uppskattade av deltagarna.

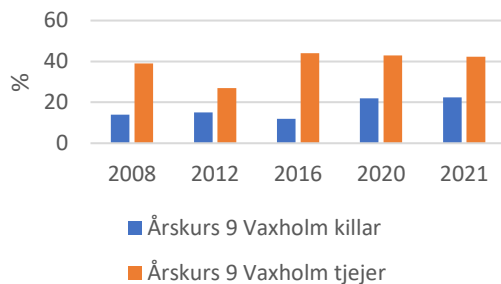
Studiero och struktur i klassrummet

Vaxholms högstadieskola har utvecklat elevhälsoarbetet med nya sätt att stötta elever med behov av särskilt stöd. Prioriterat har varit strukturella områden som studiero eller strukturen i klassrummet med fokus på det förebyggande arbetet.

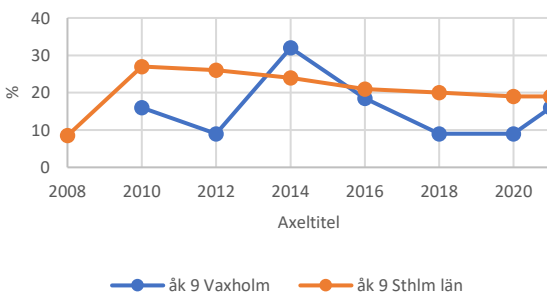
Narkotika

17% av pojkarna och 2% av flickorna angav 2021 att de någon gång har använt narkotika. Utvecklingen över tid har inte förändrats nämnvärt, snarare minskat. Samtidigt har en stor andel elever haft möjlighet att prova men avstått. Antalet narkotikabrott har ökat från 3 till 17 anmälda brott år 2017 till 2021. Generellt för narkotikabrott gäller att endast ett litet antal anmälningar initieras av allmänheten och de anmälningar som görs snarare är ett mått på hur mycket resurser polisen lägger på att bekämpa denna typ av brottslighet än antalet begångna brott. Narkotika förekommer över hela

Väldigt ofta eller ganska ofta känner dig ledsen och deppig utan att veta varför

Är "ofta" eller "ibland" på fritidsgård eller "träffpunkt"

Andel som använt narkotika åk 9

	2008	2012	2018	2021
Flickor	9	12	10	2
Pojkar	21	15	9	17

landet och i alla samhällsgrupper. Merparten av narkotikan har sitt ursprung i utlandet och en stor del av försäljningen sker via internet och sociala medier.

Tillsyn och tobakslagstiftning

Med anledning av den pågående pandemin har utbildning för krogpersonal och tillsynsbesöken av SRMH, (Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor) minskat. En krögerträff har erbjudits och var välbesökt. På 21 av 35 serveringsställen har tillsynsbesök genomförts. Kontroll av uppgifter hos Skatteverket och Polisen har genomförts av samtliga. Enligt den nya tobakslagen krävs tillstånd för att sälja tobak och de rökfria miljöerna i samhället har utökats. Ett tillsynsbesök av fem butiker har gjorts på objekt som säljer tobak, folköl eller receptfria läkemedel. Inget kontrollköp har genomförts under året. Bedömningen är att de tillståndspliktiga verksamheterna sköter sig väl.

Södra Roslagens
miljö- och hälsoskyddskontor

Drogförebyggande arbete

Arbetet sker i nära samverkan med ungdomsverksamheterna och Polisen. Insatser gentemot målgruppen föräldrar har skett genom information- och kommunikationsinsatser. Tobaksprevention har genomförts i årskurs 6, antilangning för unga vuxna och nattvandring pågått. På grund av pandemin har insatser som Kronobergs- och Linköpingsmodellen (vilka båda är uppsökande arbete gentemot unga) inte utförts. Polisen arbetar för att minska tillgången genom riktade insatser mot miljöer där narkotika förekommer. Tips under Valborg resulterade i upptäckt av en så kallad langningsbil och ett annat tips resulterade i ett stort tillslag av narkotika i en lägenhet i polisområdet.

Antal nattvandringar under året var 13 tillfällen av 58 vuxna. Både föreningar och klasser. Det är en minskning från förra årets 21 tillfällen men en ökning från 2019 på 8 tillfällen. Ungdomsstödet har varit ute på kvällsfält vid 6 tillfällen.

Sammanfattande bedömning av året

- + Samverkan är mycket god mellan verksamheter som arbetar hälsofrämjande och förebyggande gentemot barn och unga
- Oroande siffror kring ungas psykiska hälsa och skillnaden är stor mellan pojkar och flickor

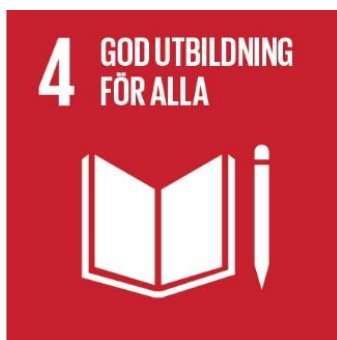
Generellt god självskattad hälsa hos vuxna men oroande siffror i de yngre åldersgrupperna. Kvinnor/flickor rapporterar en sämre självskattad hälsa än män/pojkar. Pandemins konsekvenser är ännu inte helt klarlagda.

 Små förändringar

Andel åk 9 som svarar "ganska ofta" eller "väldigt ofta" på frågan att man inget duger till.

	2008	2014	2020
flickor	24%	33%	46%
pojkar	6%	11%	17%

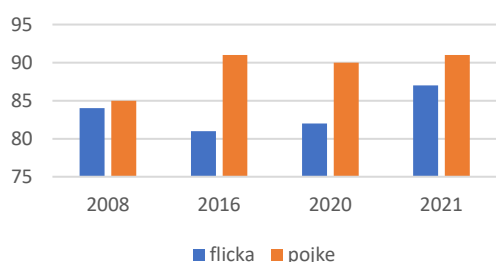
God utbildning för alla

Utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet. Utbildningssystemet behöver möta människors behov under hela livet – från förskola till högre utbildning, samt alla människors lika möjlighet till livslångt lärande. Utbildning är nyckeln till välstånd och öppnar en värld av möjligheter som gör det möjligt att bidra till ett hållbart samhälle.

Trivsel

Av eleverna i årskurs 9 boendes i Vaxholm svarar 87% av flickorna och 91% av pojkarna att de trivs mycket bra eller ganska bra i sin skola. Det är en liten ökning sedan tidigare år och över länssnittet på 85% respektive 90%.

Jag trivs mycket bra eller ganska bra i skolan

Trygghet och delaktighet

Under året har grundskolorna utvecklat sitt systematiska kvalitetsarbete med fokus på trygghet och delaktighet. Medarbetare i alla skolor har deltagit i en utbildning för att utveckla kunskaper kopplat till diskrimineringslagen genom djupare förståelse och praktisk tillämpning i normkritik. I grundskolans brukarundersökning uppgav 90,9% av eleverna i åk 5 (flickor 91% och pojkar 94%) att de känner sig trygga i skolan. Låg- och mellanstadieskolorna har bland annat genomfört en satsning på att skapa trygga raster för alla elever att känna trygghet och stimuleras. Det har bland annat inneburit organiserade rastaktiviteter och observationer av hur barnen samspelar. Kronängsskolan har fortsatt att fokusera på trygghet och trivsel och har under hösten genomfört åtgärder inom flera områden.

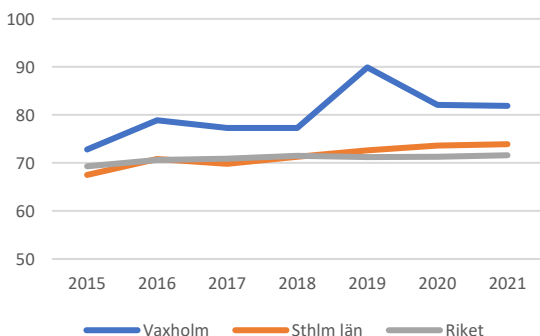
Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, andel (%)

	2019	2020	2021
Flickor	95,2	96,8	87,8
Pojkar	88,7	93,2	93,8

Betyg och meritvärde

Betygsutfallen för årskurs 9 visar på fortsatt höga resultat. 91% av eleverna i årskurs 9 på Kronängsskolan har uppnått kunskapskraven (minst E) i alla ämnen. Det är en lägre andel än förra läsåret (95,1%) men betydligt högre än snittet i Stockholms län (81,0%) och riket (76,1%). Fler pojkar (93,8%) än flickor (87,8%) har uppnått kunskapskraven i alla ämnen. Det är en avvikelse både från trenden i Vaxholm och från riket. Meritvärdet är 265,9 poäng vilket är minskning från förra årets resultat på 271,0. Skillnaden beror främst på att flickornas meritvärde är betydligt lägre än föregående läsår och pojkarnas meritvärde högre, vilket gör att Vaxholm avviker från trenden i riket och länet. I årskurs 9 var det ett antal flickor med problematisk skolfrånvaro och andra utmaningar vilket bland annat resulterade i att färre flickor uppnådde kunskapskraven i alla ämnen. Trots stödinsatser hade skolan svårigheter med att tillgängliggöra lärandet för alla flickor i årskurs 9.

Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)

Gymnasieelever med examen

Vaxholms stad har ingen egen gymnasieskola men mäter indikatorn *Gymnasieelever med examen inom 3 år (andel %), folkbokförda i Vaxholm*. Utfallet för 2021 är 85,9 % vilket är en ökning med 12,4 %. Utfallet är högst i Stockholms län och 3:e högst i landet. De höga utfallet visar att Vaxholms elever har en gedigen och bra utbildning med sig från såväl för- som grundskola. Eleverna har förutsättningar att göra bra val till gymnasieskolan och får god studie- och yrkesvägledning innan gymnasiestudierna.

Jämställdhet

Jämställdhet är ett mål i sig liksom en förutsättning för hållbar och fredlig utveckling. Jämställdhet uppnås när alla har lika rättigheter, villkor, möjligheter samt makt att själva forma sina liv och bidra till samhällets utveckling.

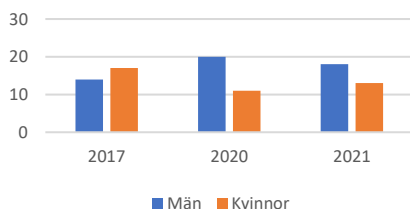
Ojämn könsfördelning i kommunfullmäktige

Ett av delmålen inom jämställdhet är en jämn fördelning av makt och inflytande. Under 2021 fanns 31 ledamöter i kommunfullmäktige, 13 kvinnor och 18 män. Det är en ökning av andelen kvinnor jämfört med förra mandatperioden.

Kommunfullmäktige

	2017	2020	2021
Män	14	20	18
Kvinnor	17	11	13

Antal kvinnor/män i Kommunfullmäktige

Övervägande kvinnor anställda i kommunen

Könsfördelningen bland kommunens anställda är 76% kvinnor och 24% män. Fördelning har varit mer eller mindre konstant över tid och motsvarar könsfördelningen i Sveriges kommuner. Andelen kvinnliga chefer var 71% (2020).

Jämställdhetsintegrering

Sedan 2020 är kommunen med i SKR ledda projektet; *Modellkommuner för jämställdhetsintegrering*. Syftet är att integrera jämställdhet i styrning och ledning med målet är att Vaxholm ska erbjuda en jämställd offentlig service. Under året har en rad aktiviteter och insatser skett; statistik redovisas könsuppdelat, kompetensutveckling bland tjänstepersoner, workshop med politiker och förvaltningschefer, kommunikationsinsatser i lokalmedia. Utvecklingsområden inom respektive verksamhet har identifierats och arbete påbörjats. Jämställdhet är nu integrerat i vår ordinarie struktur för planering, genomförande och uppföljning. Under kommande år kommer fokus att ligga på analys vid omotiverade könsskillnader.

Jämställt bemötande

Under året har samtliga förvaltningar fått ta del av en inspirationsföreläsning med tillhörande workshop kring jämställt bemötande. 94% ansåg att jämställt bemötande var viktigt i sin verksamhet och angav som anledning att det handlar om att säkerställa likartade förutsättningar för alla människor. 84% ansåg att det var viktigt i sitt eget dagliga arbete, viktiga lärdomar var att reflektera kring normer och automatikbeteenden, uppmärksamma perspektivet i sin verksamhet och att jämställdhet handlar om fler valmöjligheter - för alla!

VAB som tas ut av män

	2021
Upplands Bro	42%
Vaxholm	34,5%
Riket	39,7%

Männen näst bäst på föräldradagar men näst sämst på VAB

Andelen uttagna föräldradagar av män (33,5%) ligger stabilt högt i förhållande till länet (2a plats) medan läget är desto sämre när det kommer till andelen tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män (34,5%). Det är en bra bit under länsnittet 39,2% och rikets 39,7%.

Sammanfattande bedömning av året

+ Modellkommuner har lett till en mer jämställdhetsintegrerad kommun

- Vi har en bit kvar när det gäller analys, jämställda beslut och medvetenhet

Sverige ligger i framkant i arbetet med jämställdhet men trots detta återstår omotiverade könsskillnader. Kommunen har gjort framsteg och arbetet ska fortgå genom att lyfta könsssegregerad statistik, utmana föreställningar, fatta jämställda beslut och minimera våld.

● Positiv utveckling

Är jämställt bemötande viktigt i din verksamhet (medarbetare)?

Ja	94%
Nej	3%
Vet ej	3%

Hållbar energi för alla

Energianvändningen påverkar utsläppen av växthusgaser, men har också annan miljöpåverkan. Andelen förnybar el och värme ökar, transportsektorn ställer om till eldrift och till förnybara bränslen. Tillgång på förnybar el och tillräcklig effekt i elnäten är en förutsättning för att lyckas i klimatomställningen. Energi är en resurs som ska användas till rätt saker och på ett effektivt sätt. Ökad småskalig lokal produktion från sol minskar vårt beroende av andra och bidrar till ett hållbart energisystem.

Energiplanen

Energiplan för 2021–2030 är antagen av kommunfullmäktige. Planen har mål för att öka andelen förnybar energi, en effektiv energianvändning, minskad klimatpåverkan från energisektorn samt en trygg energiförsörjning.

Samverkan

Samverkansmöten med EON genomförs regelbundet för att behandla strategiska energifrågor och framtida utveckling. Kommunen har genom Energikontoret i StorSthlm genomfört effektkartläggningar på Kronängsskolan och Söderfjärdsskolan. Metoden visar på möjligheter till besparing och hur effektoppar kan undvikas.

Energianvändningen i kommunens verksamheter

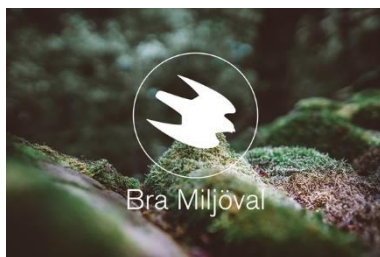
För uppvärmning av kommunens lokaler och bostäder på Vaxön används fjärrvärme som till 100 % är fossilfri och produceras i värmeverket på Kullön. 100 % förnybar och miljömärkt el köps in till kommunens verksamhet. På Ullbergsgården har fönster renoverats och försetts med treglas. Det ger en bättre inomhusmiljö och en beräknad årlig besparing på 10 500 kWh.

Energi och klimatrådgivningen

Från och med 2021 finns ett samarbetsavtal med kommunerna i nordost och där har två rådgivare kunnat anställas på heltid. Det har arrangerats sex olika evenemang och seminarier om energismart företagande, solenergi och laddplats för fordon. Rådgivningen riktas till företag, bostadsrättsföreningar samt enskilda fastighetsägare och finansieras av Energimyndigheten.

STORSTHLM

KOMMUNER I SAMVERKAN

Sammanfattande bedömning av året

+ **Energianvändningen i kommunens verksamhetslokaler minskar något som en följd av effektiviseringsåtgärder**

- **Flera laddplatser på parkeringar för allmänheten och för anställda**

Effektiviseringen behöver fortsätta, energi är en resurs som också behövs i klimatomställningen.

● Små förändringar

Energianvändningen i kommunens lokaler		
	2020	2021
kWh/kvm	147	146

Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Alla människor ska ha ett arbete med anständiga arbetsvillkor. Det handlar också om att arbeta för en hållbar ekonomisk tillväxt. Att främja ekonomisk stabilitet och gott investeringsklimat, sysselsättning och anständiga arbetsvillkor är viktiga faktorer för hållbar utveckling.

Kommunens ekonomi

Kommunallagen ställer krav på att kommuner ska ha god ekonomisk hushållning vilket betyder att det ekonomiska resultatet ska vara positivt sett över en längre period. Kommunfullmäktige har beslutat om tre finansiella mål för att mäta god ekonomisk hushållning. För 2021 är de att resultatet i procent av skatteintäkterna ska uppgå till minst 2,0 procent, soliditeten för kommunen ska inte understiga 35 procent samt att resultatavvikelsen i procent av budgeten ska vara noll. Alla tre målen uppnås under 2021. Resultatet i procent av skatteintäkterna är 20,1 procent, soliditeten är 50,4% och budgetavvikelsen positiv.

Vaxholms näringsliv

Resultatet i SCB:s medborgarundersökning inom Nöjd Kund-Index företagsklimat visar på fortsatt bra resultat (77) jämfört med tidigare år. Det är högt över målnivån på 73 samt i jämförelse med länet (75). Företagare får i undersökningen bedöma kommunens service inom: brandskydd, bygglov, markupplåtelse, miljö- och hälsoskydd, livsmedelskontroll samt serveringstillstånd. År 2021 har på många sätt varit utmanande för Vaxholms näringsliv. Besöksnäringen har generellt drabbats hårt och det är framförallt de företag som arbetar mot konferenser och övernattande gäster som har haft det tufft. Vaxholms företag har dock klarat sig relativt bra genom pandemin.

Workshop för stärkt samspel med näringslivet

Stadsbyggnadsförvaltningen, delar av kommunledningskontoret samt Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor har i en workshop fördjupat sin kunskap om näringslivet med syfte att utveckla samspelet med det lokala näringslivet. Motsvarande workshop planeras att erbjudas ledamöter och ersättare i nämnderna under vintern 2022.

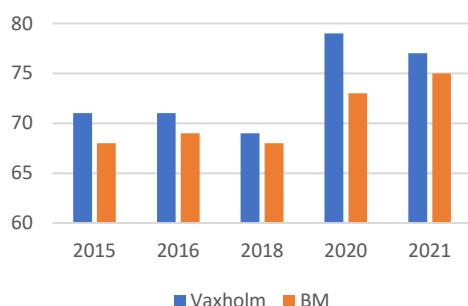
Stöd till arbete och långtidsarbetslöshet

Pandemin har gjort det svårare för kommunens jobbcoach att stödja målgruppen. Under året gick ytterligare 19 aktuella klienter på försörjningsstöd ut i självförsörjning. Fem utav dessa var extratjänster för nyanlända inom offentlig sektor, 11 st. definieras som övrig anställningsform samt 3 st. gick till studier. Ytterligare 12 pågående extratjänster har förlängts under året med ytterligare 1 år och därmed förhindrat att de riskerat ånyo hamna på försörjningsstöd. Pandemin kan ha bidragit till den ökade trenden långtidsarbetslösa de senaste åren. Ingen signifikant skillnad mellan män och kvinnor i Vaxholm går att utröna.

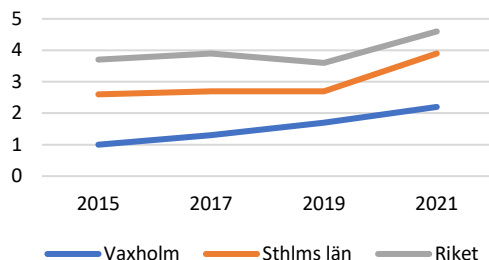
Ungdomar i sysselsättning

För läsåret 2020/2021 hade Vaxholms stad 56 inrapporterade ungdomar till kommunens aktivitetsansvar. Verksamheten arbetar uppsökande och förebyggande för att minimera avhopp och för att få Vaxholms ungdomar i sysselsättning.

Nöjd Kund-Index (NKI) företagsklimat

Långtidsarbetslöshet 25-64 år, mars månad, andel (%) av befolkningen

DELMÅL 8-6

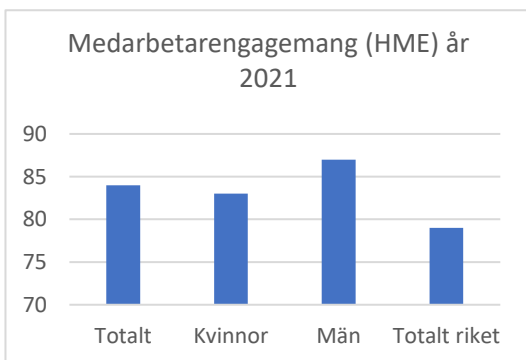
FRÄMJA UNGAS ANSTÄLLNING, UTBILDNING OCH PRAKTIK

Av dessa 56 ungdomar deltog 49 ungdomar i minst en åtgärd och det är en andel på 87,5%. Motsvarande andel för Stockholms län ligger på 18,9% och för samtliga kommuner i Sverige är andelen 23,7%. De vanligaste åtgärderna som ungdomarna i Vaxholm deltar i är studie- och yrkesvägledning. Resultat från åtgärderna är exempelvis återupptagande av studier eller hjälp till annan myndighet för stöd i arbetssökandet.

Värdegrund och ledarskap och medarbetarskap

De gemensamma värdeorden *samspel*, *engagemang* och *respekt* har fungerat som en värdefull kompass under årets pandemi. I arbetet med ett hållbart arbetsliv har en medarbetaridé för tagits fram och lanserats under året samt utbildning i främjande/salutogent ledarskap har genomförts för stadens chefer. Utbildningen syftar till att ge ledarskapet en gemensam bild över värdestyrningens möjligheter och villkor samt fördjupa förståelsen för det främjande ledarskapet. Varje chef och ledare har också fått metoder och verktyg för ett främjande ledarskap i praktiken.

Prestationsnivå och hållbart medarbetarengagemang

I medarbetareundersökningen ingår SKR's frågor som underlag för totalindex HME (hållbart medarbetarengagemang). Kommunens totalindex 2021 är 84, vilket kan jämföras med genomsnittligt resultat för alla kommuner på 79. Viss skillnad mellan män (87) och kvinnor (83). Även Vaxholms resultat för ledarindex är högt 2021 (85), i jämförelse med genomsnittet för alla kommuner (79). Undersökningen visar även att den totala upplevda prestationsnivån har, trots pandemin, ökat en aning (till 75,6 från 74,3).

God tillgänglighet och digitaliserade tjänster

Både det interna och det externa e-tjänsteutbudet har fortsatt utvecklats och utökats för att möta upp medborgarnas och medarbetarnas tillgänglighetskrav på digitala tjänster. Det interna e-tjänsteutbudet har utvecklats för att utöka tillgängligheten, effektivisera och säkerställa ärendehantering i kommunen. Trådlös kommunikationsutrustning har till viss del uppdaterats för att möta utökade krav från verksamheten. Arbetet med effektivisering och renodling av stadens interna trådlösa nätverk har setts över och internetkapaciteten har utökats i flera steg under året. Andel av befolkning (%) med tillgång till bredband om minst 100 Mbit ökar stadigt från 75% år 2018 till 83% 2021.

Sammanfattande bedömning av året

+ Trots pandemi håller kommunen en god ekonomi och medarbetarna är motiverade, engagerade och presterar på hög nivå.

- Pandemin har försvårat arbetet med stöd till sysselsättning

Arbetet med kommunens värdegrund och arbeta för en inkluderande och trygg arbetsmiljö för hållbara medarbetare har varit effektivt. Fortsatt fokus framåt på att utveckla arbetstillfällen för alla grupper i kommunen, även dem som står långt ifrån arbetsmarknaden.

 Positiv bedömning

Jag ser fram emot att gå till arbetet

	2021
Stämmer mycket bra	39,8%
Stämmer ganska bra	36,2%
Stämmer varken bra eller dåligt	17,4%
Stämmer ganska dåligt	5,3%
Stämmer mycket dåligt	1,4%

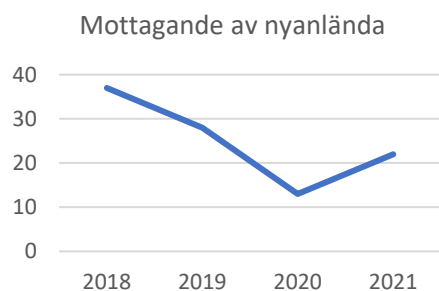

Minskad ojämlikhet

Målet om jämlikhet knyter an till merparten av övriga målområden. Även om Sverige kan ses ha en positiv ekonomisk utveckling med minskad fattigdom överlag, så har klyftorna mellan individer och grupper, baserat på bland annat kön, ålder, etnicitet och ekonomisk och social status, ökat. Ojämlikhet handlar också om skillnader i tillgång, förutsättningar, resurser och förmåga att bidra till och tillvarata potentiella möjligheter till utveckling.

Tillit till andra

Vaxholm har minst andel invånare i landet med avsaknad av tillit till andra. Det visar folkhälsomyndighetens nationella enkät *Hälsa på lika villkor* vilken mäter invånarens (16–84 år) levnadsvanor och levnadsvillkor. Andelen invånare med avsaknad av tillit i Vaxholm var 16% jämfört med 28% i riket och 22% i länet. Avsaknaden var högre hos män (20%) än hos kvinnor (12%).

Nyanlända

Mottagandet har varit litet på grund av covid-19 pandemin. Kommunen tog emot 26 personer. Fyra av dessa tillhörde årsantalet för år 2020 då de blev aviserade under 2020 men ankom i januari 2021. Två familjeåterföreningar skedde under 2021. För att hantera bostadsförsörjningen för målgruppen har en plan med perspektiv på 3 år tagits fram och för att möta behov av stöd i etablering på bostadsmarknaden har en flyktingsamordnare rekryterats. Flyktingsamordnaren kommer att arbeta med integration och bostadssökande. Tjänsten är en projektanställning som påbörjas i mars 2022.

Nyansökningar ekonomiskt bistånd och ekonomisk standard

En ökning av nyansökningar inom ekonomiskt bistånd har tillkommit på grund av pandemin. Antalet förväntas fortsatt öka något under 2022 med anledning av det försämrade konjunkurläget och ökad arbetslöshet som följd. Antalet ärenden har minskat eftersom flera sökande har gått ut i egen försörjning. Andelen personer med låg ekonomisk standard är i Vaxholm i förhållande till Sthlm:s län (11,7%) och riket (15,1) i stort. Dock är skillnaderna i Vaxholm mellan andelen inrikes- och utrikesfödda påtagliga.

Lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera

Etableringsuppdraget omfattar nyanlända flyktingar i arbetsför ålder (20–64 år) samt nyanlända i åldern 18–19 år utan föräldrar i Sverige. Uppdraget omfattar aktiviteter under högst 24 månader där svenska för invandrare (SFI), samhällsorientering och arbetsförberedande aktiviteter utgör olika delar. Andelen män som lämnat etableringsuppdraget (status efter 90 dagar) var för Vaxholms stad år 2020 91% (riket 39%) medan andelen kvinnor 82% (riket 28%).

Ärendemängd inom ekonomiskt bistånd (ej nyanlända)

År	Hushåll/ individer	Bifall	Avslag
2019	81	605	36
2020	83	634	52
2021	74	670	42

Sammanfattande bedömning av året

- + **Hög tillit till andra, måluppfyllelse angående mottagande och möjlighet att leva det liv man vill**
  - **Ökat ojämlikhet efter pandemi med ökad ärendemängd ekonomiskt bistånd**
- Kommunen är jämlik i förhållande till andra kommuner men även här ökar skillnaderna. Pandemin drabbade ojämlikt. Utbildning, sysselsättning, bostads- och samhällsplanering samt kultur- och fritidsaktiviteter är viktiga för minskad ojämlikhet.

Små förändringar

Möjlighet att vara den man är och leva det liv man vill leva, andel (%)

	2021
Kvinnor	91,1%
Män	91,8%
Riket	85,9%

Hållbara städer och samhällen

Städer och samhällen ska vara inkluderande och säkra. Det ska finnas överkomliga bostäder och hållbara transportsystem. Värdefulla naturområden och kulturmiljöer ska skyddas. Samhället ska vara motståndskraftigt och kunna klara klimatförändringarna.

Gång och cykel

Den första etappen av gång och cykelväg på Rindö har blivit klar. Planering pågår för en gång- och cykelväg utmed Överbyvägen på Resarö samt fortsatt utbyggnad på Rindö. Antal meter cykelväg per invånare i Vaxholm är betydligt lägre än för riksgenomsnittet och svaren i medborgarundersökningen visar också på ett missnöje med utbudet av cykelvägar och bristande säkerhet.

Ombyggnad av kajerna

Kajerna i Vaxholm ska rustas upp, första spadtaget togs den 21 december och byggnationen beräknas vara klar 2026. Vaxholms stad har skrivit under ett stadsmiljöavtal som ger ett betydande bidrag till projektet från Trafikverket. I avtalet ingår att främja resande med kollektivtrafik och bättre möjligheter att ta sig fram med gång och cykel i staden. Kajen ska vara en väl fungerande bytespunkt för gående, cykel, buss och båt. Ett arbete som pågår är att planera för en fungerade buss- och båttrafiken samt parkering under ombyggnadstiden.

Kollektivtrafiken

Försöket med en pendelbåtlinje från Vaxholm till Strömkajen har fortsatt under året men med begränsat antal trafikanter på grund av pandemin. Alternativet att kunna resa till jobbet med båt upplevs som positivt och försöket pågår även under 2022. Arninge resecentrum står nu klart och ska vara en viktig bytespunkt för resande i nordöstra Stockholm med snabba och enkla byten mellan buss, tåg, cykel och bil. Samtidigt har kollektivtrafik-körfältet utmed E18, Arninge - Stocksund färdigställt.

Klimatanpassning

Ökad kunskap om konsekvenserna av ett förändrat klimat samt beredskap för extrema väderhändelser nu och i framtiden minskar samhällets sårbarhet. Arbetet har påbörjats under året och fortsätter under 2022.

Ny lekplats på Lägret

Lekplatsen på Lägret har byggts om med miljövänliga material och säker lekutrustning. Den är utformad med hjälp av förslag från barn och vuxna.

Sammanfattande bedömning av året

- + Förbättrad kollektivtrafik med pendelbåt och anslutningar från Arninge
- Tillgängligheten minskar och trafiken i centrum ökar när byggande av infrastruktur och bostäder har påbörjats.

Svaren i SCB medborgarundersökning visar att 99 % anser att närheten till naturen och parker är en viktig del av boendemiljön. 62 % är nöjda med utbudet av gång- och cykelvägar samtidigt som 95 % tycker att det är lätt att transportera sig med bil.

● Små förändringar

Möjlighet att använda kollektivtrafiken för resor, andel nöjda

2019	2020
38 %	42 %

Hållbar konsumtion och produktion

Produktion och konsumtion av varor medför en miljöpåverkan och förbrukning av naturresurser. När varor återanvänds, lagas eller lånas ut får de en längre livslängd och miljöbelastningen från vår konsumtion minskar. Återvinning av material sparar resurser, ger energi och näring. Minskad användning av engångsplast minskar både klimatpåverkan och avfallsmängderna.

Avfall och återvinning

En ny avfallsplan och avfallsföreskrifter tagits fram av Roslagsvatten i samarbete med kommunen. Dessa beskriver hur avfallsverksamheten ska se ut fram till 2030, med mål och åtgärder för att minska avfallsmängderna och öka återvinningen.

Avfallsmängderna har ökat med ca 6 % per hushåll jämfört med 2020, men utsorteringen av matavfall har också ökat med ca 10 %. Orsaken kan vara att vi har vistats mera hemma och att även fritidshusen har använts mera under pandemin. På Tynningö har matavfallsinsamlingen startats upp, så nu kan 72 % av hushållen i kommunen sortera ut sitt matavfall.

Eriksö återvinningscentral är stängd för ombyggnad och ska stå klar till våren 2022. Under byggtiden har hushållen kunnat lämna sitt avfall på en mobil återvinningscentral som har haft helg-öppet och har varit uppställd på olika platser under året.

Sorteringsmöjligheterna har varit begränsade, men den mobila lösningen har ändå varit ett uppskattat alternativ.

Måltider och inköp

Måltidsenheten som ansvarar för tillagning av måltider till skola och förskola planerar och gör medvetna livsmedelsinköp. Av den totala inköpsvolymen till skola och förskola var 39 % av varorna ekologiska livsmedel i kronor räknat. Måltidsenheten beräknar också måltidernas klimatbelastning som för 2021 landar på 1,6 kg CO₂-ekv/kg livsmedel. Tallrikssvinnet stannade på 13 gram/tallrik i skolorna. Genom att baka bröd till soppluncher och mellanmål har inköpen av djupfryst bröd minskat med 2980 kilo. Det ger både en miljömässig och ekonomisk vinst och samtidigt en kvalitetshöjning för måltider med färskt ”hembakat” bröd.

Håll Sverige rent - kommun

Varje år tas ett Håll Sverige rent-index fram. Vaxholms hamnade på plats 38 (2020 plats 21) av 290 medverkande kommuner. Det är medverkan i skräpplockardagar, andel verksamheter som är anslutna till Grön flagg samt en bedömning av andra åtgärder för att minska nedskräpningen som avgör. Vaxholms stad är en Håll Sverige rent-kommun.

I Vaxholm deltog 9 skolor och förskolor med sammanlagt 1 560 barn och vuxna i årets Skräpplockardagar. Det var något färre verksamheter med jämfört med 2020, men totalt sett lika många anmälda deltagare. Det är i första hand en pedagogisk aktivitet där barn lär sig om skräp och att inte skräpa ned. Kampanjen genomförs

med ett stort engagemang från alla medverkande. På Rindö genomfördes ett skräpplockarevent under hösten på privat initiativ och med engagerade Rindöbor.

Gästhamnen rensas av dykare

Frivilla dykare från projektet "Rena botten" har i år rensat sjöbotten i gästhamnen. Det är ett projekt där frivilliga dykare, i samarbete med Vaxholms stad, dyker på badplatser och i hamnar för att rensa botten samtidigt som dykarna får värdefull träning.

Hållbara familjer

Som avslutning på projektet hållbara familjer kom klimatinspiratör Heidi Andersson till oss på ett digitalt seminarium. Hon berättade om sitt engagemang, hur det fungerar att leva fossilfritt i glesbygden och om att använda de resurser som finns, återbruka och odla.

Som armbrytare ser jag det som givet att ta tag i omställningen, greppa motståndet, bryta ner det, bryta mönster och visa **HANDLINGSKRAFT!**

Grön flagg

Grön Flagg är en metod för skolor och förskolor som vill arbeta med en hållbar utveckling. Stiftelsen Håll Sverige Rent ansvarar för verktyget som är öppet för både kommunala och fristående verksamheter, sex förskolor och fem grundskolor i kommunen deltar aktivt.

Syftet är att arbeta med hållbar utveckling med utgångspunkt från barnens och elevernas idéer och nyfikenhet. Metoden bygger på de globala hållbarhetsmålen och läroplanerna för skola och förskola.

Det är också ett sätt att visa upp hållbarhetsarbetet för föräldrar och andra i omgivningen. Varje verksamhet tar fram en handlingsplan som beskriver vad barnen vill arbeta med. Det kan handla om allt från skräp och återvinning till att rädda havet och lära känna platsen där du bor.

Sammanfattande bedömning av året

- + Måltider i skola och förskola med liten miljö- och klimatpåverkan
- De totala avfallsmängderna från invånare i Vaxholm ökar

Det saknas uppgifter på hur konsumtionen ser ut lokalt. Men avfallsmängderna kan vara en indikator som visar på ökad konsumtion och ökat matsvinn.

 Små förändringar

Insamlat mat- och restavfall kg/invånare	
2020	2021
217 kg/inv	243 kg/inv

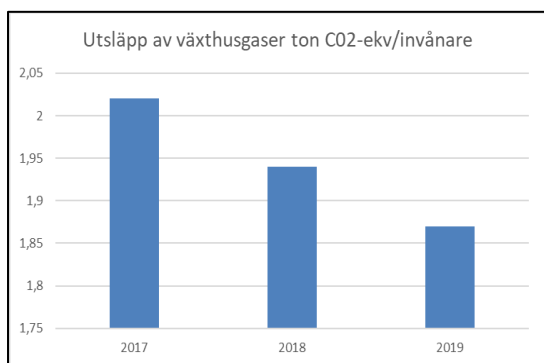
Bekämpa klimatförändringarna

Ett förändrat klimat innebär ett hot mot både välfärd, samhälle, miljö och natur runt om i hela världen. Användningen av fossila bränslen är den största orsaken till klimatförändringarna. För att klara omställningen behövs både samhällsförändringar, teknikutveckling och beteendeförändringar. Även om utsläppen minskar nu behöver vi anpassa oss till det förändrade klimatet.

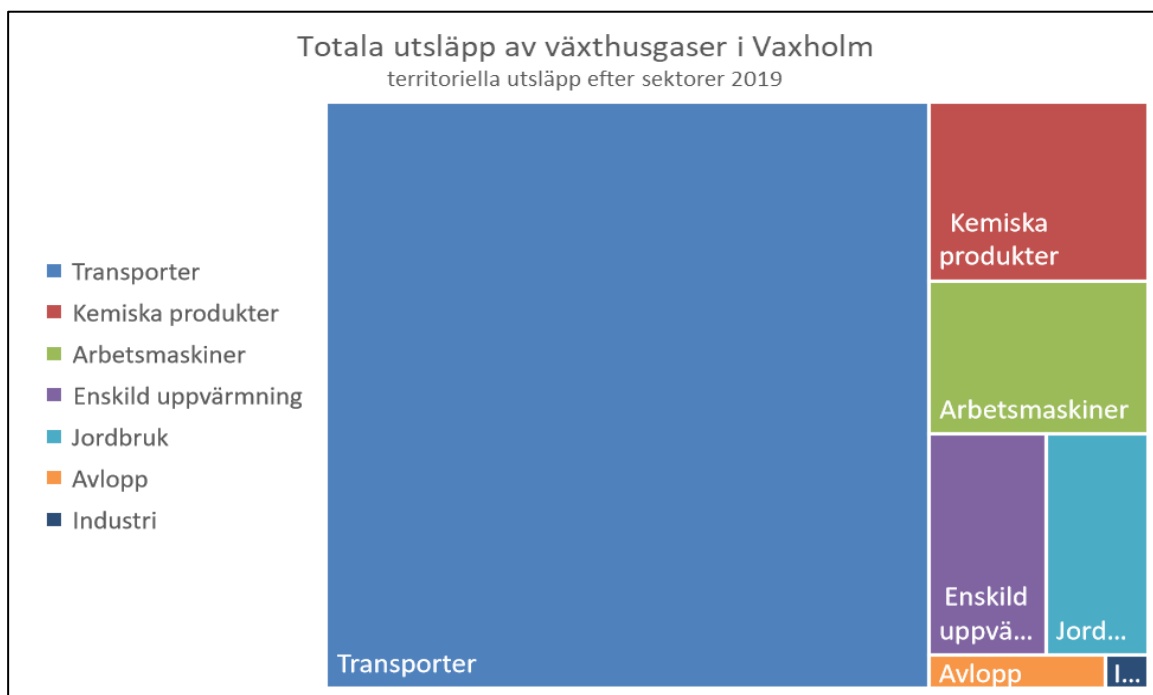
Klimatkartläggning

En klimatkartläggning för Vaxholm har genomförts med syftet att tydliggöra klimatpåverkan i kommunens verksamhet och för hela kommunen.

För att kunna nå målen som finns i Sverige och Parisavtalet behöver klimatfrågan vara med i beslut, planering och åtgärder inom många olika ansvarsområden. I rapporten föreslås följande åtgärder för det fortsatta klimatarbetet i kommunen:

- Använda de styrdokument och mål som är beslutade, integrera och följ upp åtgärder.
- Upphandla med klimatkrav inom bygg- och anläggning, tjänster, transporter, förbrukningsmaterial.
- Planera för mobilitetslösningar och inte bara för bilen.
- Arbeta för hållbart byggande och en väl genomtänkt markanvändning.
- Värna kolsänkor i naturen och i havet.
- Öka kunskapen om vad som påverkar klimatet inom organisationen, hos boende och verksamma, hos barn och unga.
- Samarbeta med näringsliv, föreningsliv och lokala initiativ för att få ett brett engagemang.

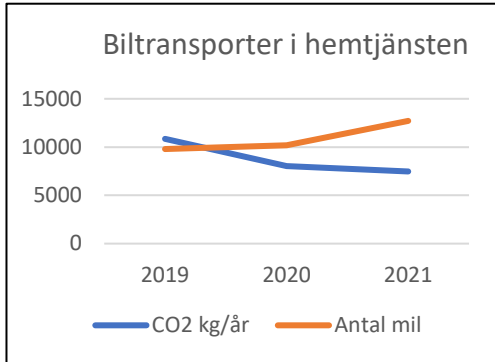

Regional utsläppsstatistik från SMHI.se/nationella-emissionsdatabasen, ton/år fördelat på sektorer

Kommunens resor och transporter

Koldioxidutsläppen från skolskjutsresorna har minskat med hela 3,6 ton genom gemensamma uppsamlingsplatser, bättre planering och uppföljning av avtalet med transportören. Antal körda mil har minskat med 61 %. Det har också resulterat i en förbättrad trafiksituation vid skolorna.

Kommunens hemtjänstverksamhet har trots en längre körsträcka jämfört med 2020 minskat utsläppen av koldioxid med 7 % med hjälp av bränslesnåla och laddbara bilar. Av det totala antalet körda mil med tjänstebil har 45 % körts på el.

Insamlingen av avfall, via Roslagsvattens entreprenör, sker nu till 90 % med förnybara bränslen.

Medarbetare agerar resurs- och klimatsmart

I september fick anställda inom kommunen besvara en enkät om hur man reser i jobbet samt till och från arbetsplatsen. Användningen av egen bil i tjänsten är 34 % och 51 % av anställda i kommunen tar egen bil till jobbet. Resandet med kollektivtrafiken har påverkats av pandemin och minskat jämfört med enkäten från 2018.

I årets medarbetarenkät ställdes frågan om anställda i kommunen anser att de agerar resurs- och klimatsmart. Av de som har svarat anser 83 % att de gör det och andelen som anser att det finns förutsättningar för att minska klimatpåverkan och minska resursförbrukningen på jobbet har ökat från 75 % till 77 %.

Sammanfattande bedömning av året

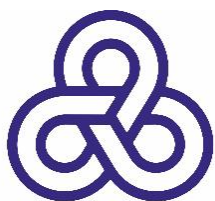
- + Laddbara fordon ökar både i kommunens verksamhet och i hela kommunen
- Klimatpåverkan från transporter i Vaxholm har ökat de senaste 20 åren baserat på förbrukningen av fossila bränslen till alla typer av motorer och fordon.

Klimatpåverkande utsläppen minskar i Sverige, mycket beroende på minskat resande under pandemin. Men produktionen av fossila bränslen i världen förväntas fortsätta öka och världshandeln ökar igen.

 Små förändringar

Andel tjänsteresor med förnybara bränslen, % andel av totalt antal mil

2020	2021
28 %	45 %

Roslagsvatten

C. Holmér/Arzide

Hav och marina resurser

Haven förser oss med ovärderliga resurser och mat. Haven absorberar dessutom en stor del av den koldioxid och den värme som släpps ut från mänsklig verksamhet. Havsmiljön påverkas också av utfiske, spridning av miljögifter och utsläpp av näringsämnen som leder till övergödning.

Kommunalt vatten och avlopp

Roslagsvatten AB ansvarar, på uppdrag av kommunen, för försörjningen av dricksvatten och hanteringen av dagvatten samt avlopp inom verksamhetsområdet i Vaxholms stad. Under 2021 har 174 liter person/dygn distribuerats i Vaxholm. Roslagsvatten har avslutat arbetet med anslutning till kommunalt vatten och avlopp på Skarpö, där totalt 238 fastigheter har möjliggjorts anslutning. 60 nya VA-kunder tillkom under året men fler hushåll kan ha anslutit i förhållande till bostadsrättsföreningar.

Ett avtal har skrivits med Österåkers kommun för att Vaxholms stad ska ansluta till reningsverket i Margretelund och planeras vara klart 2026.

En utbildning har genomförts för planeringsutskottets politiker med syftet att informera om vikten av god kvalitet och hantering av dagvatten.

Enskilda avlopp

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor utför varje år tillsyn på ett antal enskilda avloppsanläggningar. Anläggningar som bedöms som underkända medför krav på fastighetsägaren att åtgärda eller anlägga ny avloppsanläggning. Under årets tillsyn fick 58% av besökta anläggningar godkänt. I och med att bristfälliga anläggningar åtgärdas kommer läckage av näringsämnen från enskilda avlopp att minska. Under 2021 beviljades 63 tillstånd för nya avlopp.

Åtgärder vattenkvaliteten och fisket

Majoriteten av Vaxholms vattenområden är påverkade av mänsklig verksamhet och har därför en försämrad vattenkvalitet. Under året har arbetet med det lokala åtgärdsprogrammet för tre vattenförekomster, som påbörjades 2020, fortsatt för tydligare förankring i kommunen. Revidering av tillhörande handlingsplanen har påbörjats för att tydliggöra åtgärder som ska förbättra vattenkvaliteten i de utvalda vattenförekomsterna. Programmet ska antas under 2022.

I samverkan med Roslagsvatten har ett arbete för att möjliggöra en öppen dagvattenlösning i Johannesbergsparken påbörjats. Åtgärden utreds för att kunna minska näringsbelastningen av fosfor i Södra Vaxholmsfjärden och förbättra vattenområdets miljö kvalitet samt öka den biologiska mångfalden och rekreativ möjligheter.

Fiskefredning har utfärdats av Länsstyrelsen för vattenområdet innanför broarna (Tallaröfjärden, Fladen, Söderkullasundet samt Nibbleviken, Eke fjärd och Stensundsmaren) som gäller fr.o.m. 1 april t.o.m. 15 juni. Syftet är att låta rovdjursfiskar som gädda, abborre och gös leka ostört.

Ett samarbete med Värmdö kommun och Skärgårdsstiftelsen har påbörjats för att möjliggöra kommunal samverkan med målet att ta fram olika underlag för att kommunicera hur man utövar ett mer hållbart båtliv. Kommunen deltar även i pilotprojektet Stockholm Skärgård som ingår i Havs- och vattenmyndighetens initierade övergripande projekt för en regional ekosystembaserad havsförvaltning.

Sammanfattande bedömning av året

- + Arbetet med lokala åtgärdsprogram för extra exponerade vattenförekomster
- Att uppnå 100% god ekologisk status för vattenförekomster till 2027

En stor del av Vaxholms vattenförekomster har idag måttlig ekologisk status, vilket innebär att åtgärder behöver genomföras. Dagvattenfrågan är fortsatt viktig och anläggningar för dagvattenrening behöver planeras för att gynna biologisk mångfald samt möjliggöra klimatanpassning.

 Små förändringar

Andel vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormernas...

	2016	2021
kemiska status	71%	71%
ekologiska status	7%	7%

Ekosystem och biologisk mångfald

Målet handlar om att stoppa förlusten av den biologiska mångfalden och stärka ekosystemen. Med biologisk mångfald menas variationen bland levande organismer i alla miljöer och de ekologiska sambanden som finns mellan organismerna. För det stora flertalet arter och ekosystem är hotbilden kopplad till mänskliga aktiviteter och förändringar i arternas livsmiljö. För att bevara den biologiska mångfalden behövs hänsyn och insiktsfull planering när olika naturresurser nyttjas.

Grönstruktur

Kommunen har tagit fram en grönplan som analyserar och lyfter naturvärden och grön infrastruktur för att stärka, utveckla och sköta Vaxholms naturområden. Grönplanen är ett planeringsunderlag och ska ge förutsättningar för att bevara den biologiska mångfalden och stödja viktiga ekosystemtjänster samtidigt som kommunen utvecklas. En handlingsplan för prioritering och ansvarsfördelning av föreslagna åtgärder planeras att tas fram i samverkan med berörda enheter och nämnder under 2022 efter politiskt antagande.

Naturvärden

Invasiva arter som till exempel björnloka och parkslide har fortsatt bekämpats. Strategin för invasiva arter är färdigställd men behöver förankras i kommunen för att tydligare leda arbetet vidare.

Under sommaren genomfördes en fågelinventering på 63 platser på kommunens olika öar. Det är andra gången en sådan inventering sker och syftet var att få en jämförelse med tidigare resultat för att ta fram en metod för att följa utvecklingen av biologisk mångfald.

Den restaurerade dagvattendammen Eriksömaren har haft mycket tillväxt under året och nedsatt skötsel. Tekniska enheten har därför tagit fram skötselåtgärder inför 2022 års budget för att förbättra upptaget av näringsämnen. Antagna riktlinjer för skogsförvaltning har förankrats ytterligare i kommunen men har ännu en bit kvar till en självgående process för hållbar förvaltning av kommunens trädklädda marker.

Plantering

Odlingen inom stadens pedagogiska verksamheter har fortsatt under året med plantering av bland annat fjärilslarver och björnbärsbuskar. På förskolan Pysslingen har personal, barn och föräldrar skapat ett större trädgårdsland där barnen fått ta del av odlingen och skörden har blivit en del av förskolans matlagning. Barnen har på ett naturligt sätt fått prata om hållbarhet och matsvinn med hjälp av odlingen samt lärt sig innebörden av att inte slösa på resurser.

I kommunens allmänna planteringar har pollinerarvänliga blommor använts under vår och sommar för att skapa en större biologisk mångfald.

Parker och friluftsområden

Framnäsparcken på Vaxön har utvecklats till en plats för pollinerare och medborgare genom anläggandet av en äng, rabatter med pollinerarvänliga blommor och buskar samt bänkar. Även ett vattenbad har placerats i parken för törstiga insekter att dricka ur.

De vandringsleder som kommunen ansvarar för på Bogesundslandet har slyröjts. Ansökan om bidrag från Naturvårdsverket (LONA) för att rusta upp en strandpromenad på Kullön har gjorts på initiativ av boende med stöd av kommunen.

Sammanfattande bedömning av året

+ Mer kunskap för att bevara kommunens naturvärden och gröna infrastruktur
- Ytterligare inkludering av ekosystemtjänster för en hållbar samhällsutveckling

I och med framtagna grönplaner kommer tydligare krav och ansvarsfördelning ställas på kommunen med syftet att stärka och lyfta ekologiska samband och ekosystemtjänster.

 Positiv utveckling

Andel skyddad natur i kommunen	2020	2021
	40,8%	40,8%

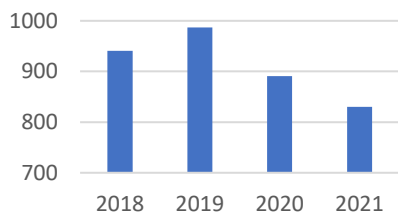
Fredliga och inkluderande samhällen

Fredliga samhällen och frihet från våld utgör både ett mål och ett medel för hållbar utveckling. Avsaknad av våld och hot, transparenta och ansvarfulla institutioner och god samhällsstyrning är förutsättningar för mellanmänsklig tillit och trygghet.

Tryggast i länet

Nio av tio känner sig trygga när de går ut i sitt bostadsområde under kvällstid. Det är en högre andel än både närliggande kommuner och i länet där sju av tio anger detsamma. 81% av kvinnorna respektive 95% av männen svarade att de känner sig mycket eller ganska trygga.

Polisanmälda brott i Vaxholms stad

Brottsstatistik i Vaxholm

Vaxholm är den kommun i region Stockholm som har lägst antal anmälda brott. Antalet anmälda brott har minskat de senaste två åren från närmare 1000 brott år 2019 till 830 brott år 2021. De vanligaste brotten är tillgreppsbrott, följt av trafikbrott, skadegörelse- och våldsbrott.

Våldsprevention

Under året genomfördes Informationskampanjen Våld är aldrig OK. Kampanjen syntes i lokalmedia, på busshållplatser och i sociala media. Budskapet var att våld syns inte alltid på ytan och att det finns hjälp att få, både för den som är utsatt och för den som utsätter. Kampanjen ledde till en liten ökning av ärenden via jourtelefon.

Handbok för medborgardialog

Under året har ett styrdokument antagits för förtroendevalda och tjänstepersoner i kommunen kring genomförande av medborgardialog. Dokumentet är en handbok som ska vara ett verktyg för att tydliggöra vad medborgardialog är, utreda behov, redogöra nivåer och exemplifiera verktyg.

Visselblåsartjänst

Sedan slutet på 2021 har Sverige en ny visselblåsarlagen. Visselblåsning är när en arbetstagare rapporterar om missförhållanden. En extern leverantör av visselblåsartjänst har upphandlats i kommunen för att utöka skyddsregleringen.

Säkerhet och servrar

Arbetet med att skydda känsliga verksamhetssystem, uppgradering av IT-plattformen och med ledningssystem för informations säkerhet har fortgått under året. Syftet med systemet är ekonomisk styrning av den gemensamma digitaliseringen och i det dokumenteras systemförvaltning, digitalisering, säkerhetsklassningar och riskbedömningar.

Sammanfattande bedömning av året

+ Hög grad av trygghet och konkreta insatser för delaktighet, transparens och säkerhet har utförts

- Lågt förtroende för politiker och kommunens verksamhet

Fortsatt arbete med transparens och delaktighet känns prioriterat för ett ökat förtroende. Det trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbetet fortgår för hög upplevd trygghet.

● Små förändringar

Beslut som fattas i kommunen upplevs som genomtänkta och genomarbetade (%)

	2021
Kvinnor	24,9%
Män	11,8%

3. Framåtblick 2022

3.1 Hur går vi vidare mot ett hållbart samhälle?

Hållbar utveckling innebär livskvalitet - för alla - nu och i framtiden men vi har sett hur en global pandemi under två år kan förändra världen och världsbilden totalt. En hållbar samhällsutveckling med livskvalitet varje dag innebär att våra gemensamma resurser måste förvaltas på ett sätt som är långsiktigt effektivt och robust för att också kommande generationer och människor i andra delar av världen kan få en hög livskvalitet och en god miljö.

Om vi ska få en hållbar utveckling måste vi ta strategiska beslut som steg för steg leder mot en ökad hållbarhet. Att genomföra hållbarhetskonsekvensanalyser i beslutsprocesserna, få till en mer cirkulär ekonomi och lokalt arbeta in Agenda 2030-målen i de dagliga verksamheterna är viktiga verktyg. Informationen och indikatorerna som i Hållbarhetsredovisning 2021 ger en bild av vad som går åt rätt håll och var vi måste öka på takten.

Det handlar ofta om komplexa förhållanden där det gäller att ha ett helhetsperspektiv. Klimatförändringarna leder bland annat till översvämningar, torka och förändrade odlingsförhållanden och ökar sårbarheten i den inhemska livsmedelsförsörjningen. Ojämlighet kan skapa instabila samhällen med ökat våld. Försämrad folkhälsa leder till ökade vårdkostnader och kortare livslängd. Listan kan göras mycket längre och slutsatsen är därför enkel att dra: omställning lönar sig. Konsten är att hitta smarta lösningar genom ett tvärsektorielt angreppssätt och inte fortsätta enligt traditionella stuprörsmodeller.

Utmaningar på organisationsnivå

- Genomföra/Implementera hållbarhetsstrategin med kopplade åtgärder fram till och med år 2030. Strategin översätter agendans globala mål och delmål till den lokala kontexten.
- Integrera de, för staden prioriterade, globala målen och delmålen i den ordinarie verksamheten så att det utgör en självklar del i planering, budget, beslut, genomförande och uppföljning.
- Tydliggöra att varje styrelse, nämnd, tjänsteperson, bolag och medborgare har ett ansvar för att vi ska röra oss i riktning mot målen.

4. Indikatorer kopplat till de globala målen

I kommunens verksamhetsstyrning har mål och indikatorer som kommunens verksamheter använder för uppföljning och jämförelse med andra kommuner markerats upp med respektive globalt måls logotype. Dessa har, tillsammans med exempelvis indikatorer som finns i Kolada (SKR) sammanställts i följande tabell. Tanken är att indikatorerna ska visa på ett nuläge och hur vi ligger till inom målet.

Agenda 2030	Indikator	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	BM 2021
Hälsa och välbefinnande 	Väldigt ofta eller ganska ofta tycker att det är riktigt härligt att leva andel (flickor/pojkar %)	72/83	55/55	58/64	59/68
	Deltagartillfällen tjejer i idrottsföreningar, andel (%)	49	47	48	42
	Elever åk 9 som inte dricker alkohol, andel (flickor/pojkar %)	64/68	45/51	63/64	-
	Elever i åk 9 som har använt narkotika någon gång, andel (flickor/pojkar %)	10/9	8/11	2/17	10/14
	Ej återaktualiserade vuxna med missbruksproblem 21+ ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%)	82	90	81	74
	Ej återaktualiserade ungdomar 13–20 år ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%)	88	92	88	78
	Det lokala kultur- och nöjeslivet i kommunen är bra, andel (kvinnor/män %)	-	-	45,3/47	40,3/37,9
God utbildning 	Behörighet till gymnasieskolan åk 9, andel (flickor/pojkar %)	95,2/88,7	96,8/93,2	87,8/93,8	82,3/79,8
	Gymnasieelever med examen inom 3 år, andel (flickor/pojkar %)	76,3/77,3	76,3/70,7	86,7/85,3	74,5/68,6
	Genomsnittligt meritvärde åk 9 (flickor/pojkar)	277/240	286/254	262/269	255/236
	Andel årsarbetare med förskollärlärolegitimation (%)	31	30	34	32
	Andel lärare med lärolegitimation och behörighet i minst ett ämne (%)	76,3	76,3	79,5	69,5
	Vårdnadshavare som anser att barnet känner sig tryggt på förskolan, andel (flickor/pojkar %).	98	92/96	93,7/96	94
Jämställdhet 	Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	32,9	32,4	33,5	31,2
	Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	32,3	35,5	34,5	39,2
	Kvinnor i kommunfullmäktige, antal av 31 totalt	17	11	13	-
	Deltidsarbete (kvinnor/män %)	27/18	24/19	18/3	-
Hållbar energi 	Antal laddpunkter för elfordon - publika samt egen regi	7	8	7	-
	Energianvändning kWh/m2 i kommunalägda lokaler	139	147	146	177
Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt 	Hållbart medarbetarengagemang (HME) totalindex (kvinnor/män)	82/83	81/84	83/87	80/80
	Nöjd Kund-Index (NKI) företagsklimat	60	79	77	75
	Svensk näringslivsranking, enkät	171	210	181	103
	Tillgång till bredband, minst 100 mbit, andel av befolkning (%)	78	81	83	90
	Resultatavvikelse i procent av budget (%)	-2,5	0,4	0,7	0,0

Agenda 2030	Indikator	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	BM 2021
Minskad ojämlikhet 	Långtidsarbetslöshet 25–64 år i kommunen, andel (%)	1,7	1,5	2,2	5,4
	Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)	24,4	29,6	29,6	37
	Digitaliseringsgrad inom socialnämndens områden (%)	42	54	54	38
	Andel strukturerade och standardiserade metoder inom socialtjänstens område (%)	48	60	60	63
	Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (män/kvinnor %)		21/13	20/12	24/21
	Andel personer med låg ekonomisk standard, andel (%)	6,2	6	-	12
Hållbara städer och samhällen 	Aktuell hållbarhetsranking av miljöarbetet	83	120	91	80
	Nöjd Medborgar-Index (NMI), Gång och cykelvägar	51	52	-	60
	Nöjd Medborgar-Index (NMI), Renhållning och sophämtning	64	62	-	65
	Nöjd Region-Index (NRI)	65	67	-	65
	Nöjd Medborgar-Index (NMI)	48	51	-	57
Hållbar konsumtion och produktion 	Insamlat matavfall (kg/inv) (Roslagsvatten)	35	39	47	-
	Insamlat mat- och restavfall, kg/person	218	217		203
	Ekologiska inköp, andel (%)	38	35	38	29
Bekämpa klimatförändringarna 	Utsläpp av växthusgaser (ton/inv) eftersläpning på två år	2,02	1,92	1,87	6,73
	Miljöbilar i kommunorganisationen, andel (%)	41	61	65	46
Hav och marina resurser 	Avlopp som får godkänt vid inventering, andel (%)	79	68	58	-
	Andel vattenförekomster som följer miljökvalitetsnormernas cykel, god ekologisk status (%)	7	7	7	-
	Andel vattenförekomster som följer miljökvalitetsnormernas cykel, god kemisk status (%)	71	71	71	-
	Fiskfredningsområden, andel (%)	0	0	4,6	-
Ekosystem och biologisk mångfald 	Skyddad natur totalt, andel (%)	40,8	40,8	40,8	15,5
Fredliga och inkluderande samhällen 	Polisanmälda brott totalt	987	891	830	-
	Anmälda brott mot liv och hälsa/1000inv	3,41	3,03	3,2	10,57
	Anmälda stöld- och tillgreppsbrott, antal/1000 inv	23,9	23,3	-	34,8
	Invånare 16–84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (kvinnor/män %)	28/8	30/9	30/8	45/13
	Gott bemötande vid kontakt med kommun, andel av maxpoäng (%)	90	80	77	79